

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Commentaria Vetustissima & profundissima Super Canticvm Canticorum Salomonis Qvod Hebraice Dicitvr Sirhasirim

Wolbero <de Sancto Pantaleone>

Coloniae Agrippinae, 1630

Versvs VIII. Vna columba mea, perfecta mea: vna est mari suae, electa genitrici suae. Viderunt eam filiae, & beatissimam praedicauerunt: Reginae & concubinae laudauerunt eam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10027

rem incutiunt, cum eum quem esse scimus, & cuncta quæ voluerit punire posse, & nihil latere cognoscimus: benignitas autem eius specialiter ad amorem pertinet, ut quæ benignissimum habemus, potissimum diligamus. Ex qua etiam certum est eum vlcisci impietatem velle, quia quo plus ei placet æquitas, magis displicet iniquitas, sicut scriptum est, *dilexisti iustitiam, & odisti iniquitatem.*

Psal. 44.

Sexagenario numero perfectorum vita exprimitur.

Quales animæ Regine nuncupentur.

Octonario numero minus perfectorum vita denotatur.

Sexagenario ergo numero, qui per senarium, qui perfectus est, denario multiplicatum conficitur, perfectorum vita exprimitur, qui perfecte præcepta diuina non obseruarent, nisi primo timorem initialem, postea amorem filialem ipsum timorem excludentem haberent. Et talis animæ benè *Regine* nuncupantur, quia diuina cooperante gratia sciunt & possunt se per rationem & intellectum regere, quando discernunt vilitatem, gloriam, & honorem in boni executione, porro damnum, miseriam, & horrorem in mali perpetracione, ideoque bonum fortiter affectant, malum fortiter declinant.

Octogenario verò numero, qui denario per octonarium, qui diminutus dicitur, ducto completur, minus perfectorum vita denotatur, qui præcepta quidem diuina obseruant, sed non ita perfecte Deum ament, ut omnia terrena relinquere valeant. Istæ verò animæ

concupinarum nomine, designantur quia quamuis per bona opera Deo iungantur, nondum tamen ius illud legitimum adepti sunt de quo dicitur, qui adhæret Deo, vnus cum eo Spiritus efficitur: hæc est enim plenaria spiritualis dotis conscriptio, ut qui funditus renuntiant sæculo, nunquam à diuino separentur consortio. *Adolescentulum* verò *numerus non desinitur*, quia infinitus est numerus imperfectorum, qui adhuc sub primitijs fidei constituti, maiorum eruditione indigent ad concipiendum timorem Dei, per quem quandoque ad ipsius proficiant amorem.

In quibus nonnulli sunt, de quibus plerumque dubia est æstimatione, dum non omnes ad electorum sortem pertineant, iuxta vocem Dominicam quæ dicit, *multi sunt vocati, pauci verò electi.*

VERSUS VIII.

Vna est columba mea, perfecta mea: vna est matri suæ, electa genitrici suæ. Viderunt eam filie, & beatissimam prædicauerunt: Regina & concubina laudauerunt eam.

CVM verò tam diuersæ sint qualitates meritum in Ecclesia, num ideo diuersa esse dicitur? minimè: sed sicut sequitur, *vna est colūba mea, perfecta mea; vna est matri suæ, electa genitrici suæ.* Vnde *vna* & *deli-*

1. Cor. 6.

Quæ animæ concupinarum nomine designantur.

Adolescentularum indefinitus numerus ponitur, quia imperfectorum talis est.

Matth. 22.

22.

licet propter vnā eandemque fidei & sacramentorum susceptionē, & propter vnus Dei cultum, similemque Religionis ritum; *vna est enim fides*, sicut dicit Apostolus, *vnū baptisma, vnus Deus & Pater omnium, qui super omnes & in omnibus nobis.*

Ephes. 4.

Ecclesia quare vocetur columba.

Vna est, inquit, *columba mea, perfecta mea*: nam aliter non est columba mea nisi pacis & misericordiæ signum ferens in ore, vnitatem spiritus seruet in corde, & virtutem misericordiæ exercent in opere; *miseri- cordia enim & veritas obuierunt sibi, iustitia & pax osculatae sunt: misericordiam quippe & iudicium semper cantare debet*, in concessā sibi à me potestate ligandi atque soluendi. Neque aliter *perfecta mea* erit, nisi plenam habeat sciētiam discretionis, vt sci- at quis iustē & dignē ligandus sit siue soluendus. *Vna est autem columba, & vna perfecta mea*, quia extra illam nō datur remissio peccatorum, neque distributio donorum, ideoque excluduntur, qui vnā, sanctam Catholicam, & vniuersalem Ecclesiam non confitentur. In vna enim domo agnus comeditur, & eius carnes extra non efferuntur, quia nulla est Sacramentorum efficacia, nisi in vnā, Catholicā Ecclesiā.

Mater cui Ecclesia vna dicitur superna est Ierusalem.

Vna est Matri suae, id est Ierusalem supernae, quia quae hic in terris vna est in fide & sacramentorum dignitate, ibi in cœlis vna erit in aeternae vitæ beatitudine: vna enim est beatitudo sanctorum, quāuis non vno

modo eā fruatur, propter diuerforū meritorum qualitates. *Electa genitrici suae*, id est Ecclesiae antiquorum Patrum, videlicet Patriarcharum & Prophetarum, quorum imitata fidem hæreditauit promissionem: nam ipsa electa est, cui exhiberetur illa promissio propositi Dei, quae in primis diebus facta ad Patres in nouissimis diebus impleta est, eadem fide eam iustificante de præteritis & futuris, quae Patres antiquos iustificauit solummodo de futuris. Fides enim est tam de præsentibus & futuris, quam de præteritis, licet abusiue & non propriè dicatur fides de præsentibus: cum enim Apostolus fidem definiens dicit, *fides est substantia sperandarum rerum, argumentum non apparentium*, profecto liquet, quia fides illarum rerum est argumentum, quae apparere non possunt, quae enim sunt apparentia fidem non habent sed agnitionem.

Genitrix cui Ecclesia dicitur electa, antiquorum Patrum Ecclesia est.

Hebr. II.

Sed quia agimus de *Canticis Canticorum*, num aliquid ad ea attinet duorum numerorum supra positorem sexagenarij scilicet & octogenarij musica speculatio? non sanè extra rem videtur esse, si vbi de canticis agitur, modos canendi interdum speculemur. Etenim cum tota animæ corporisque nostri compago musicā coaptatione coniuncta sit, perspicuum est & exemplis probatum, ex autoritate diuinæ & humanæ scripturæ ad componendos

Ee 3

ponendos

Sicut Musica valet ad componendos commouendos, siue pacandos animos, ita & confideratio modi quo hoc Canticum Canticorum decurrat.

ponendos, vel ad commouendos, siue ad pacandos animos multum valuiffe vim musicæ harmoniæ. Nunquid & in hoc *cantico canticorum*, quod totum intendit ad amorem cœlestis sponsi animos accendere, non debet valere ad compositionem vel commotionem animæ, aliqua speculatio musicæ consonantiæ? Certe & in hoc loco non modicum suffragari poterit, imperfectioni *Concubinarum & Adolescentularum*, quatenus incitentur aliquo modo ad assequendam perfectionem, quam eas nondum constat habere.

Sed quia omnis concinna dispositio numerorum proportionibus assignatur, vidēdū q̄ cōsonantia in horū duorū numerorū, hoc est sexagenarij & octogenarij proportionalitate consistat. Est ergo octogenarij ad sexagenarium habitudo *επιτριτα* siue sesqui tertia, quia octogenarius totum in se habet sexagenarium, & eius tertiam partem, id est viginti, quæ proportio in musicā *διάρτεσσερον* consonat: dicitur autem *διάρτεσσερον* de quatuor, eo quod quatuor vocibus resonet, constans duobus tonis & semitono.

Huius Symphonix consideratio per proportionem numeri octogenarij & sexagenario quomodo

Si quæritur quid ad rem hoc in loco per istorum numerorum proportionem huius symphonix consideratio? respondemus satis competentem in huiusmodi consideratione esse rationem, quia tota vniuersalis Ecclesia per quatuor mun-

di partes diffusa, quæ vt dictum est, hoc loco etiam rem faciat. tribus qualitibus in eâ cōuersantium, hoc est perfectorum, minus perfectorum, imperfectorum distinguitur, per fidem & Sacramenta noui testamenti, quod quatuor Euangeliorum perfectione institutum est, omnem suæ salutis summam consequitur, vt sit quasi quidam suavis concentus *διάρτεσσερον* symphonix Euangelistarum consonantia quatuor libris velut quatuor constans vocibus quibus omnium Christianorum animus ad sacræ religionis commouetur & componitur cultus.

Viderunt eam filie Syon, & beatissimam predicauerunt, regina & concubine laudauerunt eam: Talem, inquit, Ecclesiam, vt dictum est, meritorem qualitate distantem, sed fidei & Sacramentorum vnitatis similem, *viderunt filie Syon*; hoc est animæ mentis speculatione non carnali visione intendentes & compensantes totius Ecclesiæ pulchritudinem & honestatem, in spiritualium dignitatum excellentiâ & virtutum gratiâ, ipsius quoque pulchritudinis necessariam vtilitatem, dum in eâ consistant & temporalium largior & salubrior concessio, & æternorum incomparabilis & nunquam terminabilis attributio: Proinde *eam beatissimam predicauerunt*, quia nihil beatius quam Deum semper habere, hic temporaliter eo in suis donis vtendo, ibi æternaliter fruendo.

Regina

Quæ per Re-
ginas signi-
ficantur Ec-
clesiam lau-
dantes.

Regina quoque & concubina lauda-
uerunt eam, quia sanctis animabus,
quæ sciunt ratione sensus tuos inte-
riores & exteriores regere, valde
placet ista sanctæ Ecclesiæ honestas
& honestatis utilitas, multumque
laudant, hoc est approbant opera-
tionum eius spiritualia insignia, &
rerum Sacramentalium pia suffra-
gia.

VERSUS IX.

Quæ est ista que progreditur quasi
aurora consurgens, pulchra vt luna, ele-
cta vt sol, terribilis vt castrorum acies or-
dinata?

Vnde & istæ filia Sio, siue ipsa di-
lectus, hanc eius pulchritudinē
prædicantes, non interrogatiuē
quasi ignorantes, sed affirmatiuē
quasi demirantes, quam benè qui-
dem agnoscunt, tali præconio, qua-
si octaua attollunt voce, & di-
cunt.

Quæ est ista, que progreditur quasi
aurora consurgens, pulchra vt luna, electa
vt sol, terribilis vt actiorum acies ordina-
ta? Non transeuntè sed diligentè
hic insipientibus in huiusmodi
laudis modulo offertur prælibatæ
symphonix, quam *diarctos* *ep.* dixi-
mus, non contemnenda modula-
tio, quæ subinnuitur fidei, spei, cha-
ritatis, & Sacramentorum confir-
matio, & per quatuor partes mun-
di Euangelij prædicatio, quatuor

quoque virtutum principalium vti-
lis & necessaria affectio. Cure-
nim hic non attendatur quasi
quatuor vocum distinctio, re-
rum diuersarum quatuor com-
paratio, videlicet *aurora progressio*, *lu-
na pulchritudo*, *solis electio*, *acies ordina-
ta fortitudo*. Nam quid amplius est
in decore totius Ecclesiæ? Denique
si desint fides, spes, charitas, & Sa-
cramenta, si non recipitur Euange-
lij prædicatio, si non adsint quatu-
or virtutum fundamenta, de qui-
bus omnium aliarum virtutum sur-
gunt ædificia, quæ erit Ecclesiæ,
siue cuiusque sanctæ animæ pul-
chritudo?

Sed videndum quid insinuent
istæ similitudines rerum, qualiter
comperant ad supradicta, videlicet
fidem, spem, charitatem & Sacra-
menta. *Aurora* initium est diei, por-
rò fides initium est sanctitatis & re-
ligionis veluti cuiusdem diei, quia
nomine diei & luminis sanctitas ac-
cipitur, sicut & nomine noctis ac
tenebrarum peccatum. Ecclesia
ergò siue quælibet sancta anima
quasi *aurora* progreditur, quia diui-
na vocante gratia primò ad fidem
venit, & per eandem gratiam
quotidie eiusdem fidei incremen-
ta capit. *Luna* verò à sole semper
lumen accipit, atque in alia parte
hemispherij contra solem posita
plenum sui orbis lumen terris in-
fundit; sed cum deficere incipit,
ad solem reuertitur, vt iterum ab
eo reaccendatur, demumque sui
luminis;

Pulchritudo
Ecclesiæ
consistit in
quatuor.

Ecclesia
quare affi-
miletur au-
rora.